

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา
อำเภอท่าชนะ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. บทนำ	๑
๒. หลักการและวัตถุประสงค์	๑
๓. วิธีการประเมินความเสี่ยง	๒
๔. การประเมินความเสี่ยงทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๕

๑. บทนำ

การบริหารความเสี่ยงเป็นเครื่องมือทางกลยุทธ์ที่สำคัญตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่จะช่วยให้การบริหารงานและการตัดสินใจด้านต่าง ๆ อาทิ การวางแผน การกำหนดกลยุทธ์ การติดตามควบคุมและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพมากขึ้น และลดการสูญเสียและโอกาสที่ทำให้เกิดความเสียหายแก่องค์กร

ภายใต้สภาวะการดำเนินงานของทุก ๆ องค์กรล้วนแต่มีความเสี่ยง ซึ่งเป็นความไม่แน่นอนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการทำงานหรือเป้าหมายขององค์กร จึงจำเป็นต้องมีการจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นอย่างเป็นระบบ โดยการระบุความเสี่ยงว่ามีปัจจัยเสี่ยงใดบ้างที่กระทบต่อการดำเนินงานหรือเป้าหมายขององค์กร วิเคราะห์ความเสี่ยงจากโอกาสและผลกระทบที่เกิดขึ้น จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง กำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยง และต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าในการจัดการความเสี่ยง อย่างเหมาะสม อีกทั้งปัญหาการทุจริตในปัจจุบันถือเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องได้รับการแก้ไข องค์กรบริหารส่วนตำบลคลองพาจึงได้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต

๒. หลักการและวัตถุประสงค์

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กรจะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่ง ได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้แล้ว

๒.๑ วัตถุประสงค์

๒.๑.๑ เพื่อให้ทราบจุดเสี่ยงที่อาจเกิดการทุจริต

๒.๑.๒ เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงทุจริตอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

๒.๑.๓ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา

๒.๑.๔ เพื่อลดโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยงทุจริตที่จะเกิดขึ้นกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา

๒.๑.๕ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้เสีย

๒.๒ นิยามความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk) การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงาน

๒.๓ ประเภทของความเสี่ยงทุจริต

ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ด้านที่ ๒ ความเสี่ยงทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่

ด้านที่ ๓ ความเสี่ยงทุจริตด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

๓. วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มีขั้นตอนหลัก ๕ ขั้นตอน ดังนี้

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยง
- ๕) การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการที่มีความเสี่ยงการทุจริต หน่วยงานจะต้องค้นหากระบวนการซึ่งเป็นภารกิจหลักของหน่วยงานที่มีความเสี่ยงการทุจริต การค้นหาความเสี่ยงการทุจริตอาจค้นหาจากความเสียหายที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมาย

ขั้นตอนที่ ๒ เป็นขั้นตอนหลังจากที่หน่วยงานตกลงร่วมกันว่าจะนำกระบวนการงานใดมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตของหน่วยงาน หลังจากนั้นให้หน่วยงานนำกระบวนการงานนั้นมาระบุรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานในกระบวนการงานนั้น และทำการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอน โดยการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตให้อธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตว่ามีรูปแบบพฤติการณ์การทุจริตในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการงานหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร อย่างไร เพื่ออะไร โดยเฉพาะรายละเอียดในส่วนที่เจ้าหน้าที่รัฐเข้าไปมีพฤติกรรมทุจริตอย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการงานหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงทุจริต

ต้องกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน ตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ และผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและไม่ใช้ทางการเงิน

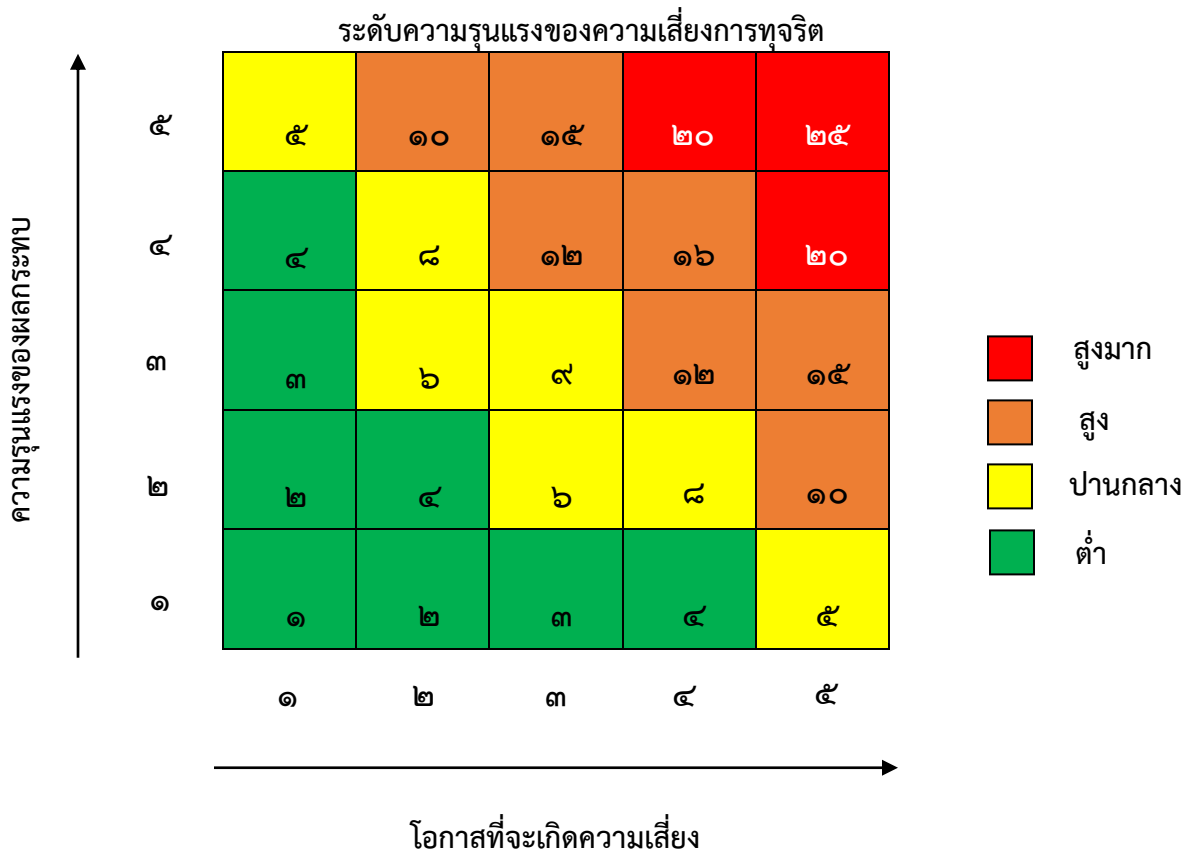
เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต	ระดับคะแนน				
	๑	๒	๓	๔	๕
ความถี่ในการเกิดเหตุการณ์ (เฉลี่ย : ปี/ครั้ง)	ไม่เกิดขึ้นเลย	อาจเกิดขึ้นน้อย มาก	อาจเกิดขึ้น บางครั้ง	อาจเกิดได้สูง	อาจเกิดได้สูงมาก

เกณฑ์ผลกระทบ

ผลกระทบ	ระดับคะแนน				
	๑	๒	๓	๔	๕
ผลกระทบต่อภาพลักษณ์ การดำเนินงานของหน่วยงาน	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
ผลกระทบต่อความเสียหายที่เป็นตัวเงิน	ความเสียหาย ตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท	ความเสียหาย ตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท	ความเสียหาย ตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท	ความเสียหาย ตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท	ความเสียหาย ตั้งแต่.....บาท ถึง.....บาท

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตหลังจากหน่วยงานระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการแล้ว หลังจากนั้นหน่วยงานต้องให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน โดยการให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ โดยตารางระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดยความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตเป็นลำดับแรก ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าและเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองพา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการงาน หรือโครงการ / ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อส่วนงาน กองช่าง

ประเภทความเสี่ยงด้านที่ ด้านที่ ๑ ความเสี่ยงทุจริตด้านการพิจารณาอนุมัติ อนุญาตของทางราชการ

ชื่อกระบวนการ การออกใบอนุญาตก่อสร้าง

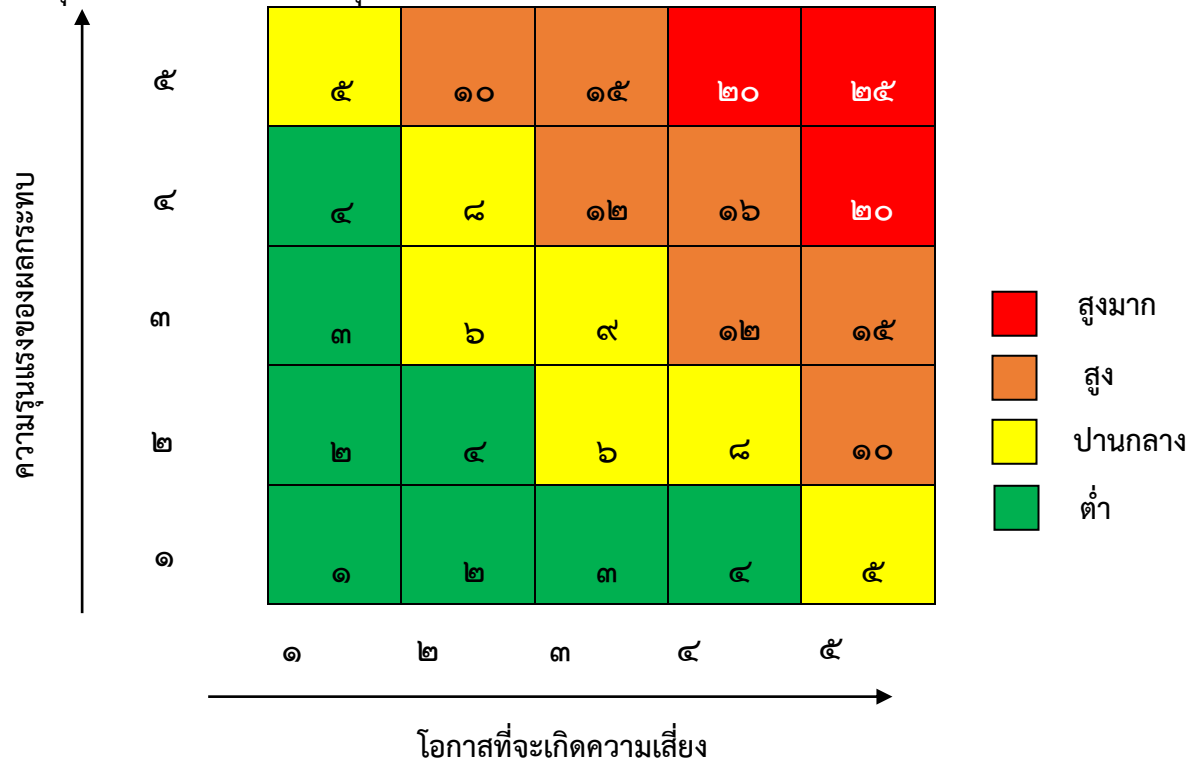
ลำดับ ที่	ขั้นตอน การดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต
๑	รับเรื่องขออนุญาต	-
๒	ตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น	ผู้รับผิดชอบขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อประวิงเวลาจากผู้ยื่นขออนุญาต และสร้างความยุ่งยากให้ผู้ขออนุญาตเพื่อเรียกเก็บเงินแลกกับลด การเรียกเอกสาร
๓	ตรวจสอบโฉนดที่ดิน	-
๔	ตรวจสอบสถานที่สภาพ สาธารณะ	ผู้รับผิดชอบเรียกเก็บเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อแลกกับการ พิจารณาแบบ
๕	ตรวจพิจารณาแบบ	ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตประวิงเวลาเพื่อเรียกเก็บเงินหรือประโยชน์ อื่นใดแลกกับการพิจารณาออกใบอนุญาต

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

หลักเกณฑ์โอกาสที่จะเกิดและเกณฑ์ผลกระทบ

ประเด็นที่พิจารณา	ระดับคะแนน				
	๑	๒	๓	๔	๕
โอกาสที่จะเกิดการทุจริต					
ความถี่ในการเกิดเหตุการณ์ (เฉลี่ย : ปี/ครั้ง)	ไม่เกิดขึ้นเลย	๒ - ๓ ปี/ครั้ง	๑ ปี/ครั้ง	๓ เดือน/ครั้ง ไม่เกิน ๔ ครั้ง/ปี	มากกว่า ๔ ครั้ง /ปี
ความรุนแรงของผลกระทบ					
ผลกระทบต่อภาพลักษณ์ การดำเนินงานของหน่วยงาน	น้อยมาก	น้อย	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อความเสี่ยง	ลำดับ ขั้นตอน	ขั้นตอนดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L x I)			ระดับความ เสี่ยง
				Likelihood	Impact	Risk Score	
กระบวนการออก ใบอนุญาตก่อสร้าง	๑.	รับเรื่องขออนุญาต	-	-	-	-	-
	๒.	ตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น	ผู้รับผิดชอบขอเอกสารเพิ่มเติม เพื่อ ประวิงเวลาจากผู้ยื่นขออนุญาต และสร้าง ความยุ่งยากให้ผู้ขออนุญาตเพื่อเรียกรับ เงินแลกกับลดการเรียกเอกสาร	๑	๓	๓	ต่ำ
	๓.	ตรวจสอบโฉนดที่ดิน ตรวจสอบสถานที่สภาพ สาธารณะ	-	-	-	-	-
	๔.	ตรวจพิจารณาแบบ	ผู้รับผิดชอบเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์ อื่นใด เพื่อแลกกับการพิจารณาแบบ	๑	๕	๕	ปานกลาง
	๕.	ออกใบอนุญาต	ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตประวิงเวลาเพื่อ เรียกรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดแลกกับ การพิจารณาออกใบอนุญาต	๒	๕	๑๐	สูง

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต

ชื่อกระบวนการ การออกใบอนุญาตก่อสร้าง							
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
การตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น	ผู้รับผิดชอบขอเอกสารเพิ่มเติมเพื่อประวิงเวลาจากผู้ยื่นขออนุญาตและสร้างความยุ่งยากให้ผู้ขออนุญาตเพื่อเรียกเก็บเงินแลกกับลดการเรียกเอกสาร	ต่ำ	๑. จัดทำคู่มือประชาชน เพื่อให้ประชาชนทราบขั้นตอนและเอกสารที่ต้องใช้ในการยื่นขออนุญาตก่อสร้างสร้างความเป็นมาตรฐานเดียวกัน ๒. จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานการออกใบอนุญาตก่อสร้างของเจ้าหน้าที่ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจต้องปฏิบัติตามคู่มือ	๑. จัดทำคู่มือประชาชน กระบวนการขออนุญาตก่อสร้าง ๒. แจกเวียนและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ ๓. จัดทำคู่มือปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ๔. อบรมและทบทวนให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามคู่มือการปฏิบัติงาน	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ไม่ใช้งบประมาณ	กองช่าง

ชื่อกระบวนการงาน การออกใบอนุญาตก่อสร้าง							
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
ตรวจพิจารณาแบบ	ผู้รับผิดชอบเรียก รับเงินหรือ ผลประโยชน์อื่นใด เพื่อแลกกับการ พิจารณาแบบ	ปานกลาง	๑. มีมาตรการควบคุมป้องกันการ ทุจริต โดยให้มีการรายงานการรับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด อันอาจ คำนวณเป็นเงินได้ และการรับ ของขวัญของเจ้าหน้าที่ในสังกัดตาม แบบฟอร์มที่กำหนด ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๑. กำหนดมาตรการป้องกันการ ทุจริตขององค์การบริหารส่วน ตำบลคลองพา ๒. แจ้งเวียนแนวทางการปฏิบัติให้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติ อย่างเคร่งครัด และกำกับติดตาม ๓. รวบรวมผลการดำเนินงานเพื่อ เสนอผู้บริหารและหน่วยงาน กำกับดูแล	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	สำนักปลัด อบต.
			๒. กรณีที่ผู้ตรวจพิจารณาแบบ มี พฤติกรรมที่ส่อไปในทางทุจริตหรือ เรียก รับเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์ ตอบแทนอื่นใด ให้ผู้บังคับบัญชา ดำเนินการ ตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ในทันที	๑. ส่งเรื่องร้องเรียนให้หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง ๒. ดำเนินการตรวจสอบและ พิจารณาดำเนินการทางวินัยทันที	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	งานนิติการ
			๓. ผู้บังคับบัญชา ควบคุม การ ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด และกำหนด กรอบระยะเวลาตรวจแบบ ให้ ผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติ	๑. ผู้บังคับช้บัญชากำหนดกรอบ ระยะเวลาดำเนินการ ๒. ผู้บังคับช้บัญชา กำกับ ติดตาม ให้ผู้รับผิดชอบ สำนวนดำเนินการ ให้ เป็นไปตามมาตรการและ ระยะเวลาที่กำหนด	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	ไม่ใช้ งบประมาณ	กองช่าง

ชื่อกระบวนการงาน การออกใบอนุญาตก่อสร้าง							
ขั้นตอน	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	งบประมาณ (บาท)	ผู้รับผิดชอบ
ออกใบอนุญาต	ผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตประวิงเวลาเพื่อเรียกรับเงินหรือประโยชน์อื่นใดแลกกับการพิจารณาออกใบอนุญาต	สูง	นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อลดอำนาจการใช้ดุลพินิจ เช่น การขอใบอนุญาตผ่านระบบออนไลน์	พัฒนาระบบการออกใบอนุญาตเป็นระบบออนไลน์เพื่อลดการใช้ดุลพินิจ	ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๕๐,๐๐๐ บาท	กองช่าง